

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/16-13/02
Urbroj: 50301-05/16-16-6
Zagreb, 12. svibnja 2016.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	12-05-2016		
Klasifikacijsku oznaku:			Org. jed.
	021-12	16-08	09
Uredbeni broj:	50-16-04		Pril. Vrij.
			- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske radi postupanja Vlade Republike Hrvatske u postupcima koji će se pred međunarodnim arbitražnim sudištima pokrenuti protiv Republike Hrvatske zbog donošenja Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o kreditnim institucijama

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/16-08/09, urbroja: 65-16-03, od 12. travnja 2016. godine

Na temelju članka 147. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13), Vlada Republike Hrvatske povodom Interpelacije o radu Vlade Republike Hrvatske radi postupanja Vlade Republike Hrvatske u postupcima koji će se pred međunarodnim arbitražnim sudištima pokrenuti protiv Republike Hrvatske zbog donošenja Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o kreditnim institucijama, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 25 zastupnika Kluba zastupnika SDP-a, daje sljedeće

IZVJEŠĆE

Interpelaciju je podnijelo 25 zastupnika Kluba zastupnika SDP-a radi postupanja Vlade Republike Hrvatske u postupcima koji će se pred međunarodnim arbitražnim sudištima pokrenuti protiv Republike Hrvatske zbog donošenja Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj 102/15; u daljnjem tekstu: ZID ZPK) i Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj 102/15; u daljnjem tekstu: ZID ZOKI), uz opsežno obrazloženje koje se može, u bitnome, svesti na to da u trenutku podnošenja Interpelacije Vlada Republike Hrvatske nema jasnu strategiju odnosa prema bankama i problemu konverzije kredita u CHF, a da se iz istupa pojedinih članova Vlade Republike Hrvatske vidi sklonost popuštanju bankarskom sektoru na štetu hrvatskih građana te nerazumijevanje mehanizama koji Republici Hrvatskoj stoje na raspolaganju kako bi se zaštitio njezin položaj u slučaju pokretanja spornih arbitražnih postupaka.

Imajući u vidu navedeno, unatoč opsežnom tekstu Interpelacije, nije jasno postavljeno i obrazloženo pitanje koje treba razmatrati.

Naime, u skladu s člankom 145. stavcima 1. i 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, interpelacijom se na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade Republike Hrvatske u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade Republike Hrvatske ili ministarstva ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike, odnosno, interpelacija se može podnijeti kada zastupnik nije zadovoljan ni naknadnim dopunskim pisanim odgovorom Vlade Republike Hrvatske ili člana Vlade Republike Hrvatske na postavljeno pitanje, a pitanje i odgovor ukazuju da postoje osobito opravdani razlozi da se o njima otvori rasprava u Saboru.

U konkretnom slučaju, proizlazi da Interpelacija nije podnesena zbog rada Vlade Republike Hrvatske u cjelini ili pojedinačne odluke Vlade Republike Hrvatske ili ministarstva koji bi odstupali od općeg stajališta Vlade Republike Hrvatske ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike, već isključivo zbog načina na koji bi se, prema podnositeljima Interpelacije, Republika Hrvatska trebala braniti u slučaju pokretanja arbitražnih postupaka.

Ciljevi Interpelacije su: potvrditi predanost Hrvatskoga sabora zaštiti interesa hrvatskih građana, a posebno onih zaduženih kreditima u CHF; obvezati Vladu Republike Hrvatske da svojim postupanjem osporava nadležnost stranih arbitražnih sudišta za rješavanje investicijskih sporova s kreditnim institucijama koje potječu iz drugih država članica Europske unije; te stvoriti mehanizme koji će Vladi Republike Hrvatske omogućiti da se sporovi vezani uz osporavanje ZID ZPK-a i ZID ZOKI-a rješavaju isključivo u okviru hrvatskog i europskog pravnog poretka.

Dakle, sva tri navedena cilja Interpelacije promašena su jer Hrvatski sabor mora štiti i štiti interese svih hrvatskih građana tako da nema potrebe to posebno naglašavati niti o tome raspravljati na sjednici Hrvatskoga sabora, a nakon donošenja ZID ZPK-a i ZID ZOKI-a nema potrebe za posebnu zaštitu hrvatskih građana zaduženih kreditima u CHF.

Nadalje, nepotrebno je obvezati Vladu Republike Hrvatske da se u bilo kojem sudskom ili arbitražnom postupku mora braniti na određeni način. S druge strane, pitanje mehanizma koji bi Vladi Republike Hrvatske trebali omogućiti da se sporovi vezani uz osporavanje ZID ZPK-a i ZID ZOKI-a rješavaju isključivo u okviru hrvatskog i europskog pravnog poretka, ne mogu se rješavati Interpelacijom, već eventualno prijedlogom zakona ili drugog propisa ili akta kojim se ti mehanizmi mogu osigurati.

Slijedom navedenoga, i zaključci koji se Interpelacijom predlažu donijeti su nepotrebni. Ovo stoga što se njima prije svega predlaže da Hrvatski sabor „opetovano utvrdi predanost Hrvatskog sabora postignutom rješenju za pitanje konverzije kredita vezanih uz CHF ili valutnu klauzulu u CHF“, a što zapravo znači da se od Hrvatskoga sabora traži da javno potvrdi i prizna zakon kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 18. rujna 2015. godine i koji je na snazi.

Osim toga, dio Zaključka koji se predlaže Hrvatskome saboru nije u potpunosti dosljedan jer se istovremeno traži od Hrvatskoga sabora da utvrdi kako se nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji investicijski sporovi koji nastaju između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, odnosno osoba iz drugih država članica Europske unije, ne mogu rješavati na temelju dvostranih ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti

ulaganja, sklopljenih s tim državama članicama, iz čega proizlazi da su ti ugovori po nekoj pravnoj osnovi već nevažeći, i da se zaduži Vlada Republike Hrvatske za pokretanje postupaka za prestanak dvostranih ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja sklopljenih između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, iz čega proizlazi da su ti ugovori na snazi i da tek treba pokrenuti postupak za njihov prestanak. Vlada Republike Hrvatske smatra da se ta dva zahtjeva međusobno isključuju, jer ukoliko bi Vlada Republike Hrvatske ugovore proglasila nevažećima od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, nema potrebe niti smisla pokretati postupak za njihov prestanak i obrnuto – pokretanjem postupaka za njihov prestanak, Vlada Republike Hrvatske implicira da se isti primjenjuju sve do dana njihovog prestanka.

Dodatno, vezano uz točke 2. i 3. predloženog Zaključka kojima „Hrvatski sabor utvrđuje da se nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju investicijski sporovi koji nastaju između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, odnosno osoba iz drugih država članica Europske unije ne mogu rješavati temeljem dvostranih ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja sklopljenih s tim državama članicama“ i „zadužuje Vladu Republike Hrvatske da u svim sporovima koji se temeljem dvostranih ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja sklopljenih između Republike Hrvatske i država članica Europske unije pokreću protiv Republike Hrvatske pred međunarodnim arbitražnim sudištima istakne prigovor nenadležnosti kako bi se otklonile štetne posljedice koje bi mogle nastati donošenjem arbitražnog pravorijeka“, Vlada Republike Hrvatske želi skrenuti pažnju na sljedeće:

Republika Hrvatska je od 1998. godine stranka Konvencije o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država, potpisane u Washingtonu 1965. godine, kojom je osnovan Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova u Washingtonu (ICSID) i kojom je propisana mogućnost rješavanja sporova između investitora i države na tom tijelu i prema pravilima tog tijela.

Republika Hrvatska je isto tako stranka 23 ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja s drugim državama članicama Europske unije kojima je predviđena mogućnost rješavanja investicijskih sporova arbitražom, bilo na ICSID-u, bilo ad-hoc arbitražom prema pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) ili pred nekim drugim arbitražnim sudom (ovisno o pojedinom ugovoru).

Takvih ugovora na razini Europske unije ima oko 190 i sve dok su oni na snazi međunarodno-pravno obvezuju svoje stranke, kako Republiku Hrvatsku tako i druge države članice Europske unije, bez obzira na njihovu moguću neusklađenost s pravom Europske unije.

Naime, sa stajališta prava Europske unije, na razini Europske unije se već neko vrijeme vode rasprave o usklađenosti dvostranih ugovora o ulaganjima između država članica s pravom Europske unije i to pitanje još uvijek predstavlja otvoreno pravno pitanje. U tom smislu stav je Europske komisije da ovakvi ugovori predstavljaju instrument koji nije u skladu s odredbama Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Rukovodeći se s tim stavom, Europska komisija je 18. lipnja 2015. godine pokrenula postupak zbog povrede prava Europske unije protiv 5 država članica (Austrije, Švedske, Nizozemske, Rumunjske i Slovačke) tražeći ih da stave svoje postojeće ugovore izvan snage.

Upravo zahtjevom za stavljanje ugovora izvan snage i sama Europska komisija zapravo implicira da su ugovori na snazi te da se primjenjuju sve do njihovog otkazivanja, a ne da su prestali važiti samim činom pristupanja pojedine države članice Europskoj uniji.

Osim toga, prethodnih godina su i Europska komisija i neke od država članica u sporovima koje su vodile temeljem takvih ugovora, pokušale koristiti prigovor nevaženja tih ugovora zbog neusklađenosti s pravom Europske unije i prigovor nenadležnost arbitražnog suda, međutim bezuspješno.

Neki od najpoznatijih slučajeva u tom smislu su Achmea B.V. v. Slovačka (UNCITRAL, PCA br. 2013-12), Eureko v. Slovačka (UNCITRAL, PCA br. 2008-13) i Micula v. Rumunjska (ICSID, br. ARB/05/20). U svakom od tih sporova arbitražni sud je otklonio prigovor nenadležnosti i donio pravorijek.

Isto tako, Vlada Republike Hrvatske želi skrenuti pažnju na činjenicu da niti Europska komisija niti bilo koja država članica ne mogu donijeti konačno i obvezujuće pravno shvaćanje o usklađenosti ili neusklađenosti bilo kojeg propisa s pravom Europske unije, već to može učiniti jedino Sud Europske unije, koji je jedini ovlašten očitovati se o tumačenju ili o valjanosti prava Unije.

Slijedom svega iznesenog, Vlada Republike Hrvatske smatra kako nije niti pravno ispravno niti oportuno zauzimati stav koji se navodi u točkama 2. i 3. predloženog Zaključka.

Vežano uz točku 4. Zaključka kojom „Hrvatski sabor zadužuje Vladu Republike Hrvatske na pokretanje postupaka za prestanak dvostranih ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja sklopljenih između Republike Hrvatske i država članica Europske unije“, Vlada Republike Hrvatske navodi zbog čega to ne smatra dobrim rješenjem i izvještava o tome što je već poduzeto po tom pitanju.

Naime, istovremeno s pokretanjem postupka zbog povrede prava Europske unije protiv naprijed navedenih 5 država članica, Europska komisija je od preostale 21 države članice Europske unije koje su stranke takvih ugovora, među kojima je i Republika Hrvatska, zatražila stajališta o tom pitanju, iznoseći pritom argumente o neusklađenosti dvostranih ugovora o ulaganjima između država članica s pravom Europske unije.

U odgovoru na taj upit, Republika Hrvatska je iznijela stajalište kako bez obzira na pitanje (ne)usklađenosti tih ugovora s propisima Europske unije, smatra takve ugovore suvišnim i kako je suglasna s tim da se svi ti ugovori stave izvan snage istovremeno, uzajamnom suglasnošću svih država članica. Republika Hrvatska podržala je Europsku komisiju u nastojanjima da se iznađe zajedničko rješenje za taj problem koje bi bilo primjenjivo na sve države članice istovremeno.

Takvo stajalište dijeli velik broj država članica te se na razini Europske unije trenutačno radi na iznalaženju rješenja za stavljanje izvan snage tih ugovora.

Za sada niti jedna država članica osim Danske i Češke još nije krenula u postupak raskidanja ugovora, pa čak niti 5 država članica Europske unije (Austrija, Švedska, Rumunjska, Slovačka, Nizozemska) protiv kojih je pokrenut službeni postupak zbog povrede prava Europske unije.

Danska i Češka također ne otkazuju ugovore jednostrano, već predlažu drugoj ugovornoj strani sporazumni raskid ugovora, uz stavljanje van snage odredbe o važenju ugovora i nakon njegovog prestanka (tzv. *sunset-clause*). Za takav sporazumni raskid potreban je pristanak druge ugovorne stranke.

U slučaju Republike Hrvatske, slijedom obveze usklađivanja s pravom Europske unije, Republika Hrvatska je već u travnju 2011. godine uputila diplomatske note Austriji, Njemačkoj, Francuskoj i Velikoj Britaniji kojima je izvijestila navedene zemlje o našoj obvezi otkazivanja ugovora koja proizlazi iz pretprijetnih pregovora u Poglavlju 30. Vanjski odnosi. Međutim, navedene zemlje su izrazile kako je njihovo stajalište da s otkazivanjem ugovora treba pričekati dok se ne iznađe zajedničko rješenje na razini cijele Europske unije.

Republika Hrvatska nije započela jednostrano raskidati takve ugovore, niti to smatra dobrim rješenjem iz više razloga od kojih se navode dva najvažnija:

- značajan dio ugovora se u ovom trenutku ne može otkazati bez pristanka druge strane jer su sklopljeni između 1995. i 2005. godine na razdoblje od 15-20 godina (npr. Ugovor s Belgijsko-Luksemburškom ekonomskom unijom je sklopljen na 20 godina i jednostrano se može otkazati tek nakon 2022. godine) pa je u takvim slučajevima moguć isključivo sporazumni raskid
- u slučaju jednostranih otkaza aktivira se tzv. „*sunset-clause*“, što znači da će se ugovor primjenjivati još 5-15 godina nakon otkaza na izvršena ulaganja, kao i na sve sporove koji bi u odnosu na ta ulaganja nastali, a to bi se moglo izbjeći ukoliko se ugovor stavlja van snage uzajamnom suglasnošću.

Stoga će Republika Hrvatska ustrajati u nastojanjima da se svi ugovori stave van snage uzajamnom suglasnošću, uz ukidanje „*sunset-clause*“, bilo zajedničkim rješenjem na razini cijele Europske unije (što Vlada Republike Hrvatske smatra najboljim ishodom), bilo dogovorima sa svakom pojedinom ugovornom stranom.

Na kraju, s obzirom na to da se točkom 1. Zaključka traži još i da Vlada Republike Hrvatske izvijesti Hrvatski sabor o tijeku i učincima konverzije na hrvatsko gospodarstvo, u nastavku Vlada Republike Hrvatske izvješćuje o istome.

ZID ZPK i ZID ZOKI stupili su na snagu 30. rujna 2015. godine. Propisali su konverziju kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR i konverziju kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Vjerovnici su bili dužni u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ZID ZPK-a i ZID ZOKI-a preporučenom pošiljkom uz povratnicu dostaviti potrošaču izračun konverzije kredita, sa stanjem na dan 30. rujna 2015. godine, zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu. Potrošač je o prihvatu izračuna konverzije bio dužan preporučenom pošiljkom uz povratnicu ili osobno, obavijestiti vjerovnika u roku 30 dana od dana primitka izračuna konverzije kredita.

Do 31. ožujka 2016. godine vjerovnici su bili obvezni dostaviti Ministarstvu financija, sukladno članku 19.i ZID ZPK-a i članku 357.i ZID ZOKI-a izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita. Ministarstvo financija zatražilo je više podataka od onih propisanim ZID ZPK-em i ZID ZOKI-em, kako bi dobilo što bolju sliku o konverziji CHF kredita. Također, s obzirom da su pojedine banke, tijekom konverzije kredita, nakon

priopćenja Hrvatske narodne banke, potrošačima dostavljale izmijenjene dodatke ugovoru o kreditu, u pojedinim bankama konverzija je još u tijeku, stoga su banke izvještavale o prihvaćenim i realiziranim konverzijama, kao i o konverzijama koje su prihvaćene, ali još uvijek nisu realizirane tj. njihova je realizacija u tijeku.

Izješće o konverziji CHF kredita dostavilo je 11 banaka (osam banaka koje su bile obuhvaćene tužbom Hrvatskog saveza udruga za zaštitu potrošača – Potrošač te još tri banke).

Prema ZID ZPK-u učinci provedbe konverzije CHF kredita su sljedeći:

Ukupan iznos svih CHF kredita potrošačima (stanje glavnice i kamate) prije konverzije je iznosio 20,9 milijardi kuna, što se odnosilo na 58.034 ugovora o kreditu.

Za 54.534 ugovora o CHF kreditu je konverzija prihvaćena od čega je konverzija prihvaćena i realizirana za 49.254 ugovora o kreditu, što znači da je za 5.280 ugovora o CHF kreditu konverzija još u tijeku. Od ukupnog broja ugovora o CHF kreditu, 94,0% korisnika je prihvatilo konverziju te je 84,9% realiziralo.

Za 2.397 ugovora o CHF kreditu potrošači izrijekom nisu prihvatili konverziju CHF kredita ili se nisu javili banci da prihvaćaju konverziju dok 1.121 potrošaču pošiljku nije bilo moguće uručiti. Dakle, za 3.518 ugovora o CHF kreditu konverzija nije prihvaćena, odnosno za 6,45% ugovora o CHF kreditu od ukupnog broja ugovora o CHF kreditu konverzija CHF kredita nije prihvaćena.

Novo, ukupno stanje kredita nakon konverzije (glavnica i kamata) iznosi 15,4 milijarde kuna, od čega se 12,2 milijarda kuna odnosi na prihvaćene i realizirane kredite, a 2,0 milijarde kuna na kredite koji su prihvaćeni, ali nisu još realizirani.

Broj ugovora o kreditu nakon realizirane konverzije, prema zadnjim raspoloživim podacima, iznosi 46.339. Pretpostavka je da je dio potrošača u međuvremenu prijevremeno ili redovno otplatio kredit.

Od ukupnog broja konvertiranih ugovora o kreditu, 43.544 ugovora ostvarilo je pretplatu po kreditu u ukupnom iznosu od 1,1 milijardu kuna, dok je 10.109 ostvarilo manjak u ukupnom iznosu od 59 milijuna kuna.

Učinak konverzije (smanjenje glavnice) iznosi 6,6 milijardi kuna, a kada se tome pribroji učinak pretplate i manjkova, dolazi se do iznosa od 7,6 milijardi kuna.

Prema ZID ZOKI-u učinci provedbe konverzije CHF kredita su sljedeći:

Važno je istaknuti da konverzija kredita prema ZID ZOKI obuhvaća fizičke osobe koje obavljaju djelatnost slobodnih zanimanja, obrtnike, trgovce pojedince, nositelje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Ukupan iznos svih CHF kredita (stanje glavnice i kamate) prije konverzije je iznosio 66,4 milijuna kuna što se odnosilo na 333 ugovora o CHF kreditu.

Za 304 ugovora o CHF kreditu konverzija je prihvaćena, od čega je konverzija prihvaćena i realizirana za 292 ugovora o CHF kreditu što znači da je za 12 ugovora o CHF kreditu konverzija još u tijeku. Od ukupnog broja ugovora o kreditu, 91,3% korisnika je prihvatilo konverziju te je 87,7% realiziralo.

Za 25 ugovora o kreditu korisnici kredita izrijekom nisu prihvatili konverziju kredita ili se nisu javili banci da prihvaćaju konverziju dok 4 korisnika kredita pošiljku nije bilo moguće uručiti. Dakle, za 29 ugovora o kreditu konverzija nije prihvaćena, odnosno za 1,2% ugovora o kreditu od ukupnog broja ugovora o kreditu konverzija kredita nije prihvaćena.

Novo, ukupno stanje kredita nakon konverzije (glavnica i kamata) iznosi 56,5 milijuna kuna, od čega se 18,6 milijuna kuna odnosi na prihvaćene i realizirane kredite, a 23,7 milijuna kuna na kredite koji su prihvaćeni, ali nisu još realizirani.

Broj ugovora o kreditu nakon realizirane konverzije, prema zadnjim raspoloživim podacima, iznosi 314. Pretpostavka je da je dio korisnika kredita u međuvremenu privremeno ili redovno otplatio kredit.

Od ukupnog broja konvertiranih ugovora o kreditu, 283 ugovora ostvarilo je pretplatu po kreditu u ukupnom iznosu od 15,2 milijuna kuna, dok je 18 ostvarilo manjak u ukupnom iznosu od 1,9 milijuna kuna.

Učinak konverzije (smanjenje glavnice) iznosi 26 milijuna kuna, a kada se tome pribroji učinak pretplate i manjkova, dolazi se do iznosa od 39,4 milijuna kuna.

Slijedom navedenoga, ukupan broj ugovora o kreditu prema ZID ZPK-u iznosio je 58.034, a prema ZID ZOKI-u 333, što je ukupno 58.367 ugovora o kreditu. Od ukupnog broja ugovora o kreditu (ZID ZPK i ZID ZOKI) 93,9% korisnika kredita je prihvatilo konverziju kredita dok je 84,9% i realiziralo konverziju. Konverziju kredita nije prihvatilo 6,04% korisnika kredita. Ukupni učinak konverzije (ZID ZPK i ZID ZOKI) i dalje iznosi 6,6 milijarda kuna, a kada se tome pribroji učinak pretplate i manjkova (ZID ZPK i ZID ZOKI) iznos je i dalje 7,6 milijarda kuna. Učinak uključuje prihvaćene i realizirane konverzije kao i prihvaćene konverzije koje još nisu realizirane.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim Izvješćem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela Vlada je odredila dr. sc. Zdravka Marića, ministra financija, dr. sc. Miru Kovača, ministra vanjskih i europskih poslova, Antu Šprlju, ministra pravosuđa, Baricu Novosel, zamjenicu ministra pravosuđa, mr. sc. Ivanu Jakir-Bajo, pomoćnicu ministra financija i glavnu državnu rizničarku, Josepha Genea Petrića, pomoćnika ministra vanjskih i europskih poslova, te Renatu Duku, pomoćnicu ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK
Tihomir Orešković

